

Wijkteams vinden veel geldproblemen

Kennis over hulp aan mensen met schulden schiet echter tekort

Wilma van Meteren

Bij de hulp van gemeenten aan gezinnen moet de aanpak van schulden voorrang krijgen. Zonder een oplossing van de financiële problemen zijn pogingen om de situatie op het gebied van werk, gezondheid, school en opvoeding structureel te verbeteren, kansloos, constateert kennisinstituut Platform31 op basis van onderzoek en ervaringen van wijkteams.

Schulden staan ruim bovenaan de top tien van problemen die wijkteams aantreffen. Bij zeventig procent van de vragen om hulp die ze binnenkrijgen, draait het om financiën. Ook merken ze dat het aantal huishoudens met problematische schulden – 400.000 tot 500.000 volgens brancheorganisatie NVVK – toeneemt en velen er niet zelf in slagen de eindjes aan elkaar te knopen.

De wijkteams, die aan de slag zijn sinds 1 januari toen de taken op het gebied van zorg, jeugd en werk zijn overgeheveld naar de gemeenten, moeten zorg en ondersteuning dichtbij huis regelen. Ze wisten dat ze tal van gezinnen met lage inkomens – én kinderen – zouden treffen die financieel in de knel zitten. Maar hun aantal blijkt veel groter en hun situatie complexer dan gedacht, zegt Helga Koper van Platform31.

De kennis hoe dat aan te pakken schiet nu tekort. Zelfs met ondersteuning blijken mensen niet in staat de problemen aan te pakken. Wijkteams zijn erop gericht mensen zo te begeleiden dat ze zo snel mogelijk en zoveel mogelijk zelf oplossen, met hulp van hun eigen sociale netwerk. Eigen kracht, heet dat. Maar dat netwerk wordt als gevolg van de financiële problemen meestal kleiner: contacten met familie en vrienden nemen af. Gezondheid en schulden werken op elkaar in. Psychische problemen steken de kop op en soms

Wijkteams stuiten vaker op schulden dan verwacht. FOTO ANP

‘Financiële hulp is noodzakelijk om verdere escalatie te voorkomen’

hoge bloeddruk en rug- en gewrichtsklachten.

Lang niet altijd is er sprake van wegstappen of onwil om iets aan de financiële situatie te doen, benadrukt Koper. Uit Amerikaanse wetenschappelijk onderzoek komt naar voren dat stress door geldproblemen effect heeft op de werking van de hersenen. “Het gevolg is dat je zaken niet overziet, niet verder kunt kijken dan de volgende dag en niet in staat bent om logische stappen te zetten, laat staan een planning te maken. Een moeder denkt als eerste: hoe zorg ik dat er iets te eten is? Letterlijk staat

het hoofd niet naar andere dingen.”

Wijkteams moeten daar rekening mee houden. Het is een leerproces, meent Koper, en elke gemeente pakt het anders aan. Lang niet overal zit een schuldhulpverlener in het team, en veel teamleden, die nu als generalisten moeten werken, hebben een achtergrond in de zorg of jeugdzorg. “Financiële kennis is nodig om escalatie te voorkomen. Dan weten ze wat ze zelf kunnen oppakken of wanneer ze moeten doorverwijzen en naar wie.”

Vandaag krijgt staatssecretaris Jette Klijnsma (sociale zaken) het eerste exemplaar van een handreiking voor wijkteams met alle ins en outs over schuldenproblemen, opgesteld samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten. In de hoop dat ook het kabinet het simpeler wil maken om schuldenproblemen op te lossen. Want ook voor hulpverleners zijn de regels en bureaucratie soms net Kafka.